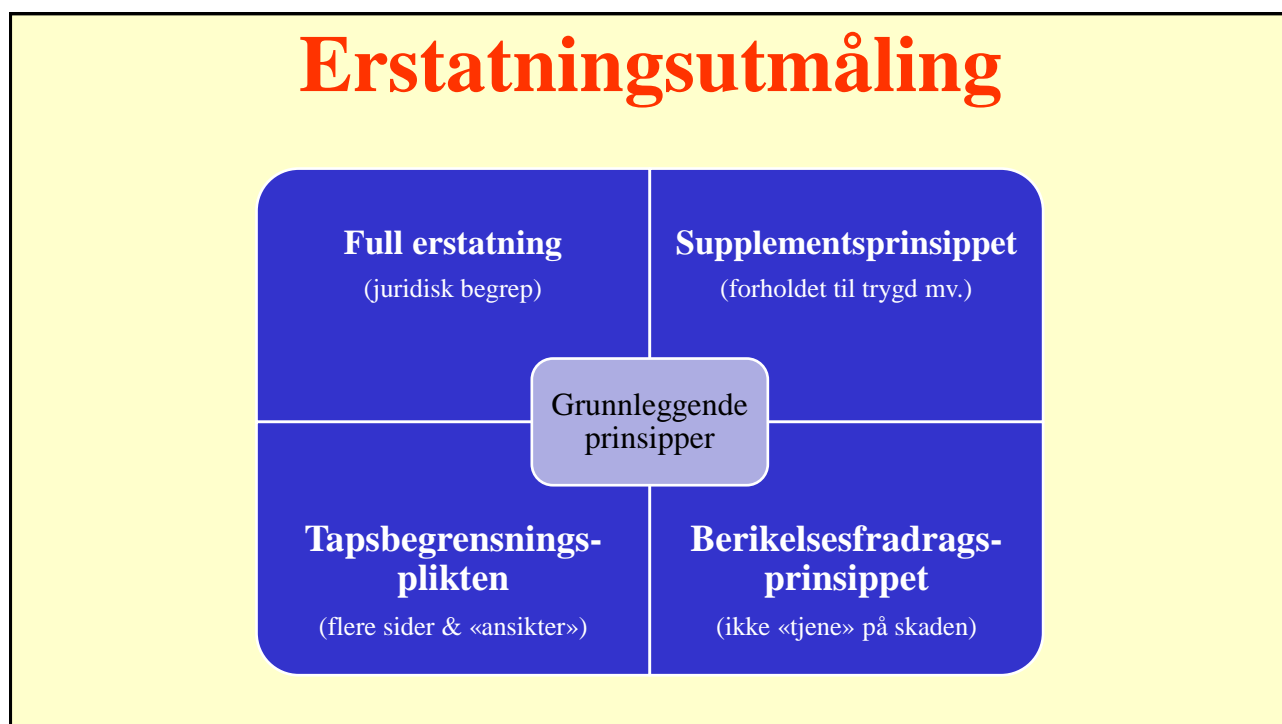

nffe Velkommen til

NFFE-møte
23. oktober 2024

Professor dr. juris Morten Kjelland

1

2

Generelle utmålingsprinsipper

③ tapsbegrensningsplikten

Generelt

↳ «Skadelidte har en generell plikt til å begrense sitt tap», jf. *Psykolog* (Rt. 2003 s. 1358)

Konkrete utforminger – plikt til å

↳ **uttømme offentlige ytelser**, se *Psykolog* (Rt. 2003 s. 1358)

↳ **utnytte restarbeidsevnen**, jf. bl. a. skl. § 3-1 (2), 1p

↳ **omfordele arbeidsoppgaver i hjemmet**, se *Kåsa/Forsetepassasjer* (Rt. 2000 s. 441)

↳ **begrense merutgifter til det «nødvendige og rimelige»**
se *Bråtane* (Rt. 2002 s. 1436), *Rott* (Rt. 1999 s. 1967), *Tysker* (Rt. 1975 s. 670) mv.

3

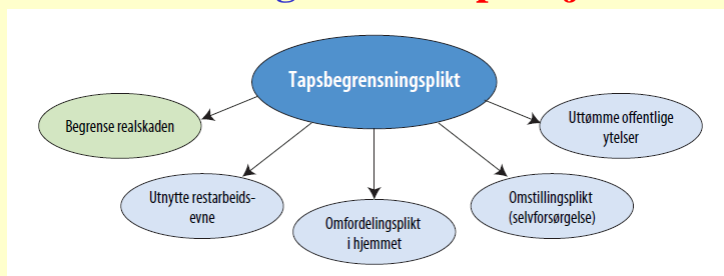
Generelle utmålingsprinsipper

③ tapsbegrensningsplikten

Generelt

↳ «Skadelidte har en generell plikt til å begrense sitt tap», jf. *Psykolog* (Rt. 2003 s. 1358)

Konkrete utforminger – se disposisjonen side 9

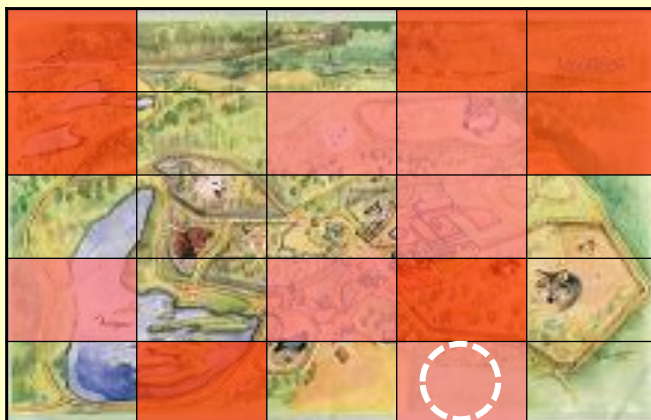

4

Utvalgte emner

– «erstatningsrett-landskapets» ulike karakteristika:

behov for alminnelige prinsipper og skreddersyng av rettslige løsninger ut fra typetilfellenes egenart

Rettslig uavklart (<u>«upløyd mark»</u>)
 Delvis avklart
 Avklart

5

Kapittel 10 Generelle utmålingsprinsipper 315

gjøre fradrag for trygdeytelser som skal kompensere for inntektsbortfall i erstatning for merutgifter. Reglene om kompensasjonsrelevans reiser flere rettsspørsmål, som blir noe nærmere belyst i kapittel 12.

10.4 Tapsbegrensningsplikt

Skadelidte har en tapsbegrensningsplikt og må derfor forsøke å begrense omfanget av skaden eller tapet i den grad det er mulig. Dette følger av alminnelige erstatningsrettslige prinsipper og kommer til uttrykk i blant annet skl. § 5-1 nr. 2. Tapsbegrensningsplikten fremgår også av rettspraksis. I *Psykolog* (Rt. 2003 s. 1358) ordla førstvoterende seg slik: «Skadelidte har en generell plikt til å begrense sitt tap» (avsnitt 44). Saken omhandler erstatning til tre skadelidte menn som ble seksuelt misbrukt av en psykolog. Dommen omtales nærmere under punkt 14.3.2 om lemping av erstatningsansvar.

Tapsbegrensningsplikten er en såkalt uegentlig plikt. Med dette menes at man ikke kan tvinge skadelidte til å oppfylle tapsbegrensningsplikten. Hvis skadelidte ikke oppfyller plikten, fører det kun til at erstatningen utmåles til det lavere tapet som ville foreligget dersom plikten (hypotetisk) hadde blitt oppfylt. Tapsbegrensningsplikten kan imidlertid innebære at skadelidte må foreta disposisjoner for å begrense tapet, og det tales da om en *imretningsplikt*.

Hensynet bak tapsbegrensningsplikten er først og fremst å beskytte skadevolder, men også å hindre samfunnsøkonomisk ulønnsom verdiutnyttelse. Skadevolder bør ikke pålegges å måtte betale erstatning for et tap som skadelidte kunne unngått gjennom rimelige tiltak. Tapsbegrensningsplikten kan på den annen side ikke strekkes lenger enn dette. Den går for eksempel ikke så langt at skadelidte må underkaste seg enhver medisinsk operasjon som kan begrense skaden. Hvor konkret balansering av skadelidtes og skadevolders interesser.

Tapsbegrensningsplikten tar form av forskjellige plikter for skadelidte, avhengig av hvilket tap man står overfor. Det kommer til syne ved at den er godt ulik utfor-

Morten Kjelland 12. utgave
Erstatningsrett
- en lærebok

Kapittel 12 Personer

Tabell 6. Dekningsområdet for begrepet «arbeid i heimen»

Gjøremål	Omfattet av begrepet «arbeid i heimen»	
	Ja	Nei
Renhold, matlaging, vasking av klær o.l.	X	
Omsoing for barn	X	
Arbeid på og vedlikehold av egen fast bolig	X	
Arbeid på og vedlikehold av fritidsbolig/hytte	X*	(X)*
Hagearbeid og snømåking	X	
Personlig stell, pleie, tilsyn mv.		X
Utbedringer grunnet rullestolsitasje o.l.		X
Dekkskift o.l. på bil		X
Arbeid på fritidsbåt	X	
		X

* Vil kunne avhenge av typen arbeid.

en konkret vurdering av blant annet boligens størrelse og lettstethet og omfanget av tekniske hjelpemidler. I tillegg må man vurdere skadelidtes helse, herunder om smerter setter grenser for hvilke gjøremål som kan utføres. På samme måte som ellers må restarbeidsvevnen være praktisk utnyttbar. På grunn av hjemmearbeidets fleksibilitet må det tas hensyn til at skadelidte kan være mer tilpasningsdyktig når det gjelder å utføre gjøremål i hjemmet enn ved utførelsen av tradisjonelt inntektsgivende utarbeid.

For det andre må det gøres fradrag for offentlige utvelser. Den sentrale verfers-

6

NFFE 23. oktober 2024

Skadelidtes tapsbegrensnings- og innretningsplikt

Advokat Eivind Wentzel Grande
Advokat Maja Agnes Simonsen

PROTECTOR
forsikring

7

Plan

1. Innledning – rettslig plassering
2. Skadelidtes plikt til å begrense skaden
Operasjon, trening, fear avoidance
3. Plikt til å utnytte (rest)arbeidsevnen
Bytte jobb, øke egen kompetanse, spesielle problemstillinger
4. Flytting / pendling
5. Utenlandske arbeidstakere
6. Uttømme offentlige ytelser

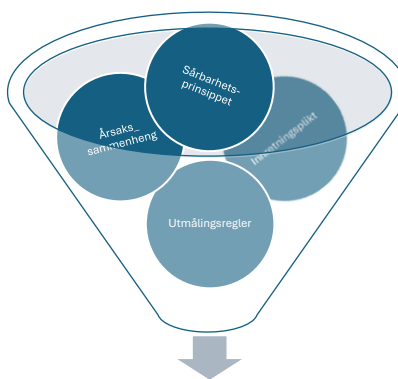
PROTECTOR
forsikring

8

1. Innledning – rettslig plassering

- Foredraget fokuserer på skadelidtes tapsbegrensnings- og innretningsplikt etter at en skade har inntruffet, i motsetning til å begrense risiko for at skade oppstår
- Sammenheng og samvirke med andre rettsregler / prinsipper (årsakssammenheng, sårbarhetsvernet, utmålingsregler etc.)
- Uskarpe grenser og overlappende vurderinger
- «Uegentlig plikt» - skadelidte kan ikke tvinges, men erstatningen baseres på at plikten oppfylles

Riktig erstatning

9

1. Hjemmel / rettslig grunnlag

- Hjemmel
 - «Sikker rett» / ulovfestet prinsipp
 - Lagt til grunn i rettspraksis langt tilbake, f.eks. RG-1936-394 og Rt-1948-618 og i nyere som f.eks. HR-2021-1338-A (gallestein) som rettslig sett gjelder FAL § 13-12 om personforsikring
 - Kommer til uttrykk i lovbestemmelser
 - Skl § 5-1 (2), som handler om den skadelidtes medvirkning:
«Som medvirkning reknes det også når den direkte skadelidte eller erstatningssøkeren har latt være i rimelig utstrekning å fjerne eller minske risikoen for skade eller etter evne å begrense skaden.»
 - Skl § 3-1 (erstatning for skade på person):
«Erstatning for tap i inntekt og framtidig erverv fastsettes særskilt og under hensyn til skadelidtes muligheter for å skaffe seg inntekt ved arbeid som med rimelighet kan ventes av ham på bakgrunn av hans evner, utdanning, praksis, alder og muligheter for omskolering»
 - I kontraktsretten, f.eks. kjl § 70 (1) og FAL § 4-10
- Begrunnelse / legislative hensyn
 - Hensynet til skadevolder
 - Likebehandling
 - Behov for å objektivisere skadeoppgjøret og utmålingen (Bjarte Thorson, TFE-2015-161)
 - Unngå spekulasjon

10

1. Bevisbyrde og tvilsrisiko

- Vanskelig å oppstille generell regel om bevisbyrde / tvilsrisiko – konkret vurdering, avhengig av forholdene i saken
 - Bjarte Thorson i TfE-2015-161 (kap. 1 på side 164): *«I mange tilfeller vil det nok være vanskelig bevismessig å sondre mellom tapsbegrensningsplikten og spørsmålene om hva slags tap som er sannsynliggjort.»*
 - Henv. til LA-2013-90154 som eksempel, hvor det ble ansett som del av kravstillers bevisbyrde for kravets omfang

2. Skadelidtes plikt til å begrense skaden Operasjon / trening / fear avoidance

- Hjemmel
 - Ulovfestet regel, erstatningsrettslig prinsipp
 - Krav om adekvat årsakssammenheng mellom ulykke og varig skade. Ikke påregnelig at skadelidte ikke vil følge medisinskfaglige råd (Rt-2007-158, Pseudoanfalldommen)
- Uegentlig plikt
 - Skadelidte kan ikke tvinges, men erstatningen beregnes basert på en forutsetning om at skadelidte hadde gjennomført operasjon

2. Skadelidtes plikt til å begrense skaden - Operasjon

Rt-1948-618 (Eidsivating dom) – operasjonsplikt

- Kneskade
- 25 % VMI uten operasjon. Halvparten med operasjon.
- Ulykke 22.09.37. Ble anbefalt operasjon på ulykkesdagen av overlege. Henvendte seg til sykehus for å la seg operere 22.03.38.
- Lagmannsretten mente «*at i et tilfelle som her hvor det var grunn til å anta at en operasjon straks ville ha stor betydning for helbredelse og kanskje ville gitt full helbredelse og hvor operasjonen var forholdsvis liten og ufarlig, der har den skadede plikt til å ta operasjon og må selv bære de følger det har at han ikke har fulgt lægens råd og at han ikke kan velte over på skadevolderen eller forsikringsselskapet de følger hans unnlattelse må ha.*»
- Tilkjent inntektstap for en skjønsmessig periode på 3 år

2. Skadelidtes plikt til å begrense skaden - Operasjon

Rt-1962-938 (Nesttun) – ikke operasjonsplikt

- 38 år gammel husmor med tre mindreårige barn (14, 12, 4 år) ble påkjørt og fikk betydelig skade
- VMI 50 %, av dette smertebetinget invaliditet 40%
- Spørsmål om operasjonsplikt: fiksasjon av ileo-sacralleddet (ledd mellom hoftebeinet og korsbeinet)
- Sakkyndig for HR og behandlende lege professor Gade:
 - «*et kurant operativt inngrep som i minst 80 % av tilfellene fører til smertefrihet for så vidt angår de smerter som utgår fra ileosacralleddet, men ikke kan ventes å ha virkning for de smerter som fru B lokaliserer til venstre skamben, respektive til utspringet for venstre lårs adduktor-muskulatur.*»
 - «*Han anser ikke inngrepet for stort eller farlig, men det kan selvsagt – som alle operative inngrep – føre til komplikasjoner, endog alvorlige sådanne.*»
 - «*Det må regnes med et sengeleie på ca. 6 uker og en ukes ytterligere sykehusopphold. Deretter vil det gå minst 2 måneder før pasienten kan gjenoppta ordinært husarbeid.*»
- Høyesterett konkluderte med at det ikke er operasjonsplikt for en operasjon av dette omfang

2. Skadelidtes plikt til å begrense skaden - Operasjon

Rt-1965-1309 (Travløp på Forus) – ikke operasjonsplikt

- Hest som løp ned en syklist, husmor 56 år
- Hodeskade og tommelfingerskade, 30-35 % VMI
- Spørsmål om operasjonsplikt: arthodese (avstive tommelfingerledd) for smertelindrende effekt
- Høyesterett:
 - «Det antas at en slik operasjon ikke er noe stort inngrep, men heller ikke helt ubetydelig»
 - Antas «at den som regel er vellykket, men at man ikke har full sikkerhet for utfallet.»
 - «Det antas at den operasjonen er mer enn hun har plikt til å la foreta for å redusere skaden, især når det ikke er absolutt sikkert at den blir vellykket.»

2. Skadelidtes plikt til å begrense skaden - Operasjon

• Rt-1985-46 (Danselærer) – ikke operasjonsplikt

- «Jeg er på den annen side ikke enig med forsikringselskapet i at det bør tillegges vekt i reduserende retning, at øyeskaden antagelig kan opereres. For det første vet vi lite om dette spørsmål og om risikoen ved en operasjon. Dessuten ville et slikt resonnement virke urimelig overfor A på grunn av det hun har gjennomgått som følge av ulykken.»

• RG-2002-654 - operasjonsplikt

- Påkjørsel fotgjenger. Brudd i bekken, 10 % VMI
- «Lagmannsretten legger til grunn at skadelidte etter alminnelige erstatningsregler har plikt til å underkaste seg medisinsk behandling i form av operasjon forutsatt at utsiktene til bedring er gode og forutsatt at det ikke kan sies å være noen vesentlig risiko ved behandlingen/operasjonen og at denne ikke er for omfattende. Det følger av dette at lagmannsretten legger til grunn at en ikke kan stille særlig strenge krav her og at det avgjørende må være hva som med rimelighet kan ventes av skadelidte.»
- Spørsmål om operasjonsplikt: meralgia parestetica - blottlegge nerven kirurgisk
 - Sakkyndig Skeie opplyste at irritasjon av den aktuelle nerven innebærer et voldsomt besvær.
 - «Overlege Skeie karakteriserte det aktuelle operative inngrep som helt bagatellmessig og antok at det kun var behov for 1-2 dagers innleggelse i sykehus i den forbindelse.»
- «Lagmannsretten legger i tråd med overlege Skeies redegjørelse til grunn at en eventuell operasjon med kutting av den aktuelle nerven ikke har betydning for et menneskets funksjon og at en slik operasjon ikke innebærer nevneverdig risiko og uansett ikke risiko utover det en skadelidte må tåle.»
- Konsekvensen av overnevnte er at A ikke har krav på erstatning for tap hun kunne ha avverget ved å underkaste seg overnevnte anbefalte medisinske behandling.

2. Skadelidtes plikt til å begrense skaden - Operasjon

• PSN-2011-1475 – ikke operasjonsplikt

«Etter en helhetsvurdering hvor det er blant annet er sett hen til pasientens sykehistorie og inngrepets art og omfang, legger nemnda til grunn at pasienten i aktuelle sak ikke har plikt til å la seg operere. Det vises til at en operasjon med utlagt tarm er et omfattende inngrep, og det kan også være tvil om han vil bli kvitt inkontinensproblemene fullstendig da det fortsatt vil være sliming fra endetarmen.»

• LB-2013-164793 - operasjonsplikt

- Yrskeskade hvor skadelidte røk bicepssenen i albuen
- Avslag grunnet ikke «arbeidsulykke», yforst § 11
- Spørsmål om operasjonsplikt: operasjon for å få festet bicepssenen
 - De sakyndige var samstemte om at en slik operasjon, forutsatt at det ikke hadde oppstått komplikasjoner, ville ha medført at armen hadde blitt tilnærmet som før
 - Restitusjonstid på om lag tre måneder
 - Operasjonen utføres rutinemessig på pasienter under 50 år. Behandlende lege har ikke tidligere opplevd at pasienter i arbeidsfør alder har motsatt seg denne operasjonen
 - Risikoen kunne «ikke anses å være særlig stor, og dreier seg etter det opplyste først og fremst om generelle komplikasjoner som infeksjonsfare mv., som er tilstede ved ethvert kirurgisk inngrep»
- Lagmannsretten: «Når utsiktene til bedring var så gode som her, og komplikasjonsfaren som nevnt ikke var særlig stor, trekker dette i retning av at A hadde plikt til å la seg operere i den forstand at han ikke kan kreve erstatning fra forsikringsselskapet for tap som følge av at han selv valgte å la skaden forbli ubehandlet.»

Advokatfirmaet
Halvorsen & Co

PROTECTOR
forsikring

17

2. Skadelidtes plikt til å begrense skaden - Operasjon

HR-2021-1338-A (Gallestein) - operasjonsplikt

- En flyger hadde mistet flysertifikatet på grunn av tilbakekalt legeattest for flygere
- Tilbakekallet skyldtes gallesteinsanfall
- Han krevde dekning under en såkalt «lisenstapsforsikring» arbeidsgiveren hadde tegnet, men fikk avslag fordi han ikke ville la seg operere
- Spørsmål om operasjonsplikt: kikkhullsoperasjon for å fjerne galleblæren

Fal § 13-12 (tiltak for å begrense skade)

Forsikringsforetaket kan gi den forsikrede pålegg om tiltak som åpenbart vil begrense omfanget av foretakets ansvar, og skal dekke kostnadene ved disse tiltak. Den forsikrede plikter ikke å følge et pålegg som gjør et urimelig inngrep i friheten til å råde over sin person.

Dommens relevans:

- Høyesterett avsnitt 39: Gjelder ingen alminnelig tapsbegrensningsplikt ved ulykkes- og sykeforsikring. Tapsbegrensningsplikten i erstatningsretten er ikke nødvendigvis avgjørende ved tolkningen av fal § 13-12. «Men så skjønnsmessig som særlig § 13-12 første ledd andre punktum er formulert, er det likevel grunn til å trekke veksler på de grenser som er trukket i erstatningsretten. De bærende hensynene er likeartede.»
- Avsnitt 62: henvisning til Rt-1962-938 Nesttun og Rt-1985-46 Danselærer. «Denne rettspraksisen gir etter min mening noe veiledning. Den understreker for det første at rimelighetsvurderingen må gjøres helt konkret. For det andre må det være klart at de belastningene tiltakene utsetter forsikrede for i sin individuelle situasjon, står sentralt.»

Advokatfirmaet
Halvorsen & Co

PROTECTOR
forsikring

18

2. Skadelidtes plikt til å begrense skaden - Operasjon

HR-2021-1338-A (Gallestein)

- Avsnitt 38: Ved anvendelsen av fal § 13-12 oppstår 3 spørsmål:
 - 1) Om tiltaket – operasjonen – «åpenbart» vil begrense omfanget av selskapets ansvar, jf. første punktum.
 - 2) Om pålegget gjør «et urimelig inngrep» i As frihet til å råde over sin person, jf. andre punktum.
 - 3) Dersom disse vilkårene ikke gir A anledning til å motsette seg operasjonen, oppstår spørsmålet om hvilken virkning det skal få at han likevel gjør det, jf. andre ledd

2. Skadelidtes plikt til å begrense skaden - Operasjon

HR-2021-1338-A (Gallestein)

- 1) Om tiltaket – operasjonen – «åpenbart» vil begrense omfanget av selskapets ansvar, jf. første punktum.

(48) Samlet innebærer dette at vilkåret i § 13-12 første ledd første punktum er oppfylt hvis det er en slik høy grad av sannsynlighet for at A, dersom han lar seg operere, får tilbake legeattesten sin for flygere

- Ca. 6 500 slike operasjoner i Norge årlig
- Dagkirurgisk inngrep, kikkhullsteknikk. Pasienten reiser hjem samme dag
- Svært liten risiko for alvorlige komplikasjoner (0,4 % forekomst av skade i galleveiene, 0,14 % forekomst av tarmskade, 0,6 % forekomst av gallelekkasje og 0,15 % død. Risikoen for blødning er opp mot omkring 2 %. 10-14 % vedvarende eller nye plager i magen
- Sannsynligheten samlet sett er betydelig – anslagsvis 85-90 % - for at en gallesteinsoperasjon av A vil bli vellykket
- HR avsnitt 55: «Selv om den nedre delen av intervallet nok ligger i grenseland, er jeg kommet til at dette er tilstrekkelig.»

2. Skadelidtes plikt til å begrense skaden - Operasjon

HR-2021-1338-A (Gallestein)

2) Om pålegget gjør «et urimelig inngrep» i As frihet til å råde over sin person, jf. andre punktum.

- Avsnitt 60-61: Rt-1962-938 Nesttun og Rt-1985-46 danselærer
- Avsnitt 62: «Denne rettspraksisen gir etter min mening noe veiledning. Den understreker for det første at rimelighetsvurderingen må gjøres helt konkret. Og for det andre må det være klart at de belastningene tiltaket utsetter forsikrede for i sin individuelle situasjon, står sentralt.»

Skadelidtes begrunnelser:

- Motvilje fra å fjerne et organ fra kroppen – HR: At galleblæren fjernes, er ikke så tyngende i seg selv at inngrepet i friheten blir urimelig for A.
- Redd for å bli lagt i narkose - HR: Ingen historikk om angst knyttet til narkose. Ikke så tyngende at inngrepet i friheten blir urimelig for A.
- Frykt for uforutsette og til dels alvorlige komplikasjoner – HR: Slik frykt kan ikke ignoreres. Men når den reelle risikoen er svært liten, slik den er her, må etter min mening den individuelle frykten og styrken i den underbygges nærmere hvis den skal få vekt av betydning. Det er ikke gjort her.
- Plagene han hadde er til å leve med (tre til fire gallesteinsanfall i året) – HR: At plagene er få og moderate kan for vedkommende være en rasjonell grunn til å avstå fra et operativt inngrep. Men her er konsekvensene av å unnlate inngrepet at A også mister sitt yrke, hvilket må anses som en belastning for ham.
- Protector: mente at det har vekt at forsikringsutbetalingen er høy – HR: Jeg kan imidlertid ikke se at beløpets konkrete størrelse har nevneverdig betydning. Beløpet er først og fremst et resultat av hva partene har avtalt og kan etter min mening ikke i særlig grad påvirke hvordan grensen i § 13-12 første ledd andre punktum trekkes
- Samlet vurdering: ikke særlige belastninger i hans individuelle situasjon

21

2. Skadelidtes plikt til å begrense skaden - Operasjon

Momenter

- Bygge videre på momentene til Bjarte Thorsen, TFE-2015-161

- 1) Skadelidtes utgangspunkt; hva slags plager og besvær skadelidte i utgangspunktet hadde
- 2) Sannsynlig utfall av operasjonen; i hvilken grad man kunne påregne at skadelidte ville bli leget
Rt-1965-1309 (Travløp på Forus): «full sikkerhet for utfallet»
- 3) Operasjonens omfang; omfanget ved selve inngrepet, men også sykeleie/ restitusjonstid
Operasjonens omfang (PSN-2011-1475).
Operasjonsplikt ved bagatellmessig operasjon, nerve uten betydning for menneskets funksjon (RG-2002-654).
Operasjonsplikt ved restitusjonstid på 3 måneder i LB-2013-164793. Ikke operasjonsplikt i Rt-1962-938 (Nesttun) ved restitusjon 7 uker + 2 mnd.
- 4) Risikoen ved operasjonen; fare for komplikasjoner og bivirkninger
Angst for narkose og frykt for reell risiko for komplikasjoner er relevante momenter (HR-2021-1338-A).
- 5) Er det individuelle forhold hos skadelidte som taler mot operasjonsplikt? Særlige belastninger i skadelidtes individuelle situasjon?
- 6) Størrelsen på det økonomiske tapet dersom skadelidte ikke opereres (adekvans)

Erstatningsrett, En lærebok 2023 Morten Kjelland s. 317; Denne «operasjonsplikten» går ikke langt i dag, og skadelidte plikter normalt ikke å underkaste seg mer risikofylte operasjoner.

22

2. Skadelidtes plikt til å begrense skaden - Operasjon

- Hva om skadelidte har sterk angst og derfor motsetter seg operasjon?
 - HR-2021-1338-A, Prof. Kristen Andersen Lov og Rett 1962/7, Årgang 1, side 301-304
- Hva om skadelidte ikke vil gjennomføre operasjon av religiøse overbevisninger?
 - Bjarte Thorsen, TFE-2015-161, Prof. Kristen Andersen Lov og Rett 1962/7, Årgang 1, side 301-304
- Hva hvis skadelidte har fått forskjellige medisinskfaglige råd?
- Hva hvis forsikringsselskapets rådgivende lege anbefaler operasjon, men behandlende lege er avventende?
 - Bjarte Thorsen, TFE-2015-161, Lagmannsrettens uttalelser i Rt-1962-938 (Nesttun)
- Hva om skadelidte er likegyldig til operasjon, og derfor lar være?
 - Rt-1948-618, Prof. Kristen Andersen Lov og Rett 1962/7, Årgang 1, side 301-304
- Hva om andre helsemessige årsaker hos pasienten øker risikoen knyttet til operasjon?
- Hva hvis skadelidtes livssituasjon er til hinder for operasjon og etterfølgende rekonvalesens?
 - Rt-1962-938 Nesttun, HR-2021-1338-A
- Har skadelidte plikt til å bruke privat helseforsikring som vil gi vesentlig kortere ventetid for operasjon – og dermed potensielt kortere tapsperiode?

2. Skadelidtes plikt til å begrense skaden - Trening

Kan skadelidte pålegges plikt til å trene som en del av tapsbegrensningsplikten?

- Passiv og aktiv behandling
- Klare råd fra behandlende leger
- Betydning?
 - Hvor mye innsats kan kreves av skadelidte? Grunn til å differensiere grunnet skadelidtes individuelle situasjon?
 - Er det overveidende sannsynlig at trening ville bedret funksjonen?
 - Er det overveidende sannsynlig at evt. bedret funksjon ville redusert det økonomiske tapet?

Paradoks: Utgifter til trening (utstyr og medlemskap) dekkes som regel ikke av ansvarlig forsikringsselskap. I flertallet av sakene er det skadelidte som ønsker å gjøre tapsbegrensningsiltak, men skadevolder mener det ikke vil være effektive.

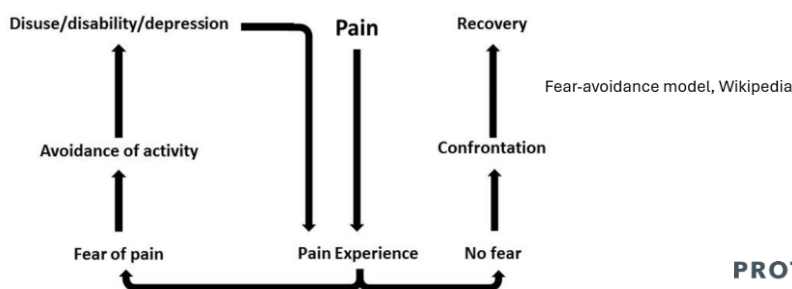
2. Skadelidtes plikt til å begrense skaden

- Fear avoidance

Fear avoidance / Bevegelsesfrykt / unngåelsesatferd

- Bevegelsesfrykt er etablert som en av de viktigste risikofaktorene for langvarig nedsatt funksjon ved muskelskjelettplager
- Manglende tilheling eller forverring av smerter/funksjon

2. Skadelidtes plikt til å begrense skaden

- Fear avoidance

Spesiell sårbarhet, prinsippet om "å ta skadelidte som han/hun er"?

Rt-2007-158 (pseudoanfall)

(78) «når sykdomsutviklingen i vesentlig grad har sin bakgrunn i en adferd i strid med klare og gjentatte medisinskfaglige råd, er dette en utvikling som A, slik Weisæth uttrykker det, selv må bære et vesentlig ansvar for.»

- Gjaldt ikke fear avoidance

Ingen rettsavgjørelser per i dag som avgrenser erstatningsansvaret på grunn av fear avoidance og tapsbegrensningsplikt.

- Forenlighetskriteret og adekvans

3. Plikt til å utnytte (rest)arbeidsevnen

- Lovregulert i skl § 3-1 annet ledd:
«Erstatning for tap i inntekt og framtidig erverv fastsettes særskilt og under hensyn til skadelidtes muligheter for å skaffe seg inntekt ved arbeid som med rimelighet kan ventes av ham på bakgrunn av hans evner, utdanning, praksis, alder og muligheter for omskolering.»
 - Den generelle plikten er grei, men hva betyr det i praksis?
 - Lite rettspraksis om den konkrete problemstillingen, men se LA-2013-90154 som eksempel
 - Generell omtale i litteraturen, f.eks. Rettsdata (note 111 til skl § 3-1):
«Ved stipulering av inntektsnivået som skadd skal ein leggja til grunn ei «inntekt... som med rimelighet kan ventes av ham», ut frå tilhøva som er nemnde, uansett om han har slik inntekt; han skal ikkje kunne sitja med hendene i fanget og venta på skadebot...»
 - Mer konkret i Bjarte Thorsons artikkel (TfE-2015-161) «Tapsbegrensningsplikt ved personskader»

3. Plikt til å utnytte (rest)arbeidsevnen – bytte jobb?

- Utg.pkt. må være ganske klart: det kan kreves jobbskifte...,
 - ...innenfor rammen «som med rimelighet kan ventes av ham», jf skl § 3-1
- Den generelle plikten er grei, men hva betyr det i praksis?
 - Thorson (TfE-2015-161 kap 3.3) tar til orde for ganske strenge krav
 - Noen typetilfeller: Må skadelidte...:
 - Ta dårligere betalt jobb? – må være i kjerneområdet (og så skal erstatningen kompensere tapet)
 - Ta en jobb «som jeg ikke liker / har lyst på»? – konkret vurdering, men i utg.pkt. ja (avhengig av grunn?)
 - Jobbe deltid? – må også være i kjerneområdet

3. Plikt til å utnytte (rest)arbeidsevnen – øke egen kompetanse

- Utg.pkt. må være det samme: kan kreves kompetanseøkning innenfor rammen «*som med rimelighet kan ventes av ham*», jf skl § 3-1, men hva betyr det i praksis?
 - Konkret omtalt i Thorson (TfE-2015-161) kap 3.4
- Noen typetilfeller:
 - Kortvarig utdanning / kurs: må være kjerneområde
 - Utdanning som vil gi vesentlig høyere kompetansenivå (og lønn?)
 - Problemstillingen: høyt/høyere tap en kortere periode, men ikke tap (eller «negativt tap») på lengre sikt
 - «motsatt fortegn» av mange situasjoner om tapsbegrensning? – skadelidte som ønsker, men selskapet sier nei
 - Grense mot utmålingsreglene (erstatningsvilkåret om økonomisk tap)

3. Plikt til å utnytte (rest)arbeidsevnen – øke egen kompetanse

- Noen typetilfeller:
 - Må en «som ikke kan data» lære seg (grunnleggende) IT-kompetanse?
 - Problemstillingen: IT-utstyr er nødvendig verktøy i mange jobber → krever kompetanse, og manglende kompetanse diskvalifiserer fra stillingen → begrenser mulighetene i arbeidsmarkedet
 - Argumentet kommer typisk opp for eldre arbeidstakere som har hatt praktiske yrker
 - Manglende evne eller manglende vilje...?
 - Skadelidte som har lærevansker (f.eks. dysleksi, ADHD eller annet)
 - Problemstillingen: skadelidte trenger annen kompetanse for å kunne bytte jobb, men omskolering er vanskelig pga lærevanskene (typisk fra praktisk til mer teoretisk yrke)
 - Grense mot årsakssammenheng og sårbarhetsvernet

3. Plikt til å utnytte (rest)arbeidsevnen – spesielle problemstillinger

• Noen typetilfeller:

- Grensen mellom å være i aktivitet og å utnytte restarbeidsevne
 - Problemstillingen: skadelidte kan være i noe aktivitet, men arbeider ikke. Kan skape interessemotsetning mellom hensynet til å være aktivitet (som er positivt), og å ikke utnytte restarbeidsevnen. F.eks.:
 - Er (svært?) fysisk aktiv, med f.eks. trening, jakt/friluftsliv, deltar i amatørkonkurranser
 - Aktiv i frivillige organisasjoner, f.eks. politisk arbeid, idrettsforening
- Hvordan ta hensyn til «små-inntekter» («den nedre grensen»)?
 - Småjobber (skoleeksempelet er vel eksamensvakt)
 - Adgangen til å tjene 0,4 G ved siden av uføretrygd (snaut 50.000 med dagens G)

3. Plikt til å utnytte (rest)arbeidsevnen – spesielle problemstillinger

• Noen typetilfeller:

- Kan / må man alltid vente på NAV?
 - Konkret vurdering avhengig av hva det gjelder?
 - Thorson i TfE-2015-161 ser ut til å skille mellom jobbsøking og omskolering:
 - Strenge krav til aktivitetsplikt ved jobbsøking (kap 3.3) → ikke bare vente på NAV?
 - Større grunn til å vente på NAV når det gjelder omskolering (kap 3.4 på side 180), men finnes unntak (med henv. til rettspraksis)
- «Mislykket omskolering» - fikk ikke jobb som planlagt etter utdanning
 - Kan tenkes ulike varianter, f.eks. får ikke jobb i det hele tatt, får dårligere betalt jobb, må vente lenge for å få jobb etc.
 - Konkret vurdering, men godt formulert av Thorson i TfE-2015-161 (kap 3.4 på side 182, med henv. til gammel FinKN-sak) : «...*det avgjørende måtte være om «valg av nytt yrke var forsvarlig da valget ble gjort». Dette er godt i tråd med at tapsbegrensningsplikten er en form for aktsomhetsregel.»*

4. Flytting / pendling

§ 3-1 (2) Erstatning for skade på person.

«Erstatning for tap i inntekt og framtidig erverv fastsettes særskilt og under hensyn til skadelidtes muligheter for å skaffe seg inntekt ved arbeid som med rimelighet kan ventes av ham på bakgrunn av hans evner, utdanning, praksis, alder og muligheter for omskolering. Med inntekt likestilles verdien av arbeid i heimen.»

- Uttømmende liste? Flytting ikke nevnt

4. Flytting / pendling

Bjarte Thorsen, TFE-2015-161

Flytteplikt har tilsynelatende vært noe ulikt forstått i faglitteraturen, i den grad det i det hele tatt har vært sett som en del av tapsbegrensningsplikten. En grunn til at det ikke alltid har vært vurdert som et tapsbegrensningssspørsmål, ligger antagelig i at det også kan sees som et spørsmål om hva som egentlig ligger i vurderingen av ervervsevne.

Nils Nygaard, Skade og ansvar 6. utg 2007, s. 112:

Eit punkt av interesse for framtidig erverv med skaden er også spørsmålet om flytting. Skadebotlova § 3-1,2. ledd spør etter skadelidnes «mulig-heter for å skaffe seg inntekt ved arbeid». Iblant kan ikkje skadelidne få arbeidsinntekt med mindre han flytter til ein annan stad. Her må utgangs-punktet vera at ein må vera forsiktig med å kalkulera med flytting. Kriteriet må også her vera kva «som med rimelighet kan ventes av ham». Dette må bety at ein vanskeleg kan leggja flytting til grunn, med mindre skadelidne sjølv har relativt faste planar om det, RG 1975 s. 598 (s. 604).

4. Flytting / pendling

Mobilitetskravet i trygderetten

Arbeidsavklaringspenger

- Ftrl § 11-5 (2): *«Ved vurderingen av om arbeidsevnen er nedsatt, skal det blant annet legges vekt på helse, alder, evner, utdanning, yrkesbakgrunn og arbeidsmuligheter på steder der det er rimelig at medlemmet tar arbeid»*
 - Rundskriv til ftrl kap11: I utgangspunktet vil det være rimelig at medlemmet tar arbeid hvor som helst i Norge, med mindre det dokumenteres fra lege at vedkommende på grunn av sykdom, skade eller lyte ikke kan flytte eller pendle. Dersom alder eller tungtveiende sosiale hensyn knyttet til omsorgsansvar for små barn eller pleietrengende nær familie tilsier det, kan man fravike kravet om at bruker må kunne ta arbeid hvor som helst i Norge
 - Rundskriv til ftrl kap 4: Unntak pga. tungtveiende sosiale hensyn knyttet til barn i nær familie

4. Flytting / pendling

Mobilitetskravet i trygderetten

Uføretrygd

- Ftrl § 15-5 (2): *«Når det skal avgjøres om et behandlingstiltak eller et arbeidsrettet tiltak er hensiktsmessig, legges det vekt på alder, evner, utdanning, yrkesbakgrunn og arbeidsmuligheter. Det skal også legges vekt på om vedkommende kan få arbeid dersom han eller hun pendler eller flytter.»*
 - Rundskriv til ftrl kap 12: Pendling og flytting kan være en merbelastning for personen, blant annet på grunn av helsesituasjonen og familiære forhold. Eventuell merbelastning må vurderes opp mot sannsynligheten for at vedkommende kommer ut i arbeid ved pendling og/eller flytting

4. Flytting / pendling

- Ikke grunnlag for å stille like strenge krav i erstatningsretten som i trygderetten.
 - Rimelig at skadelidte skal flytte for å redusere ansvaret til skadevolder? Urimelig merbelastning.
- Kan skadelidtes bosted anses som en form for økonomisk sårbarhet?
- Samvirkende årsaker til inntektstapet, der skaden ikke er uvesentlig i det totale årsaksbildet?
 - Bjarte Thorsen, TFE-2015-161: Pasientskadenemndas vedtak 2010 nr. 26 er illustrerende, idet det der ble lagt til grunn:

«Behandlingsskaden anses ikke som årsaken til at pasienten arbeider i redusert stilling, men forholdene ved det lokale arbeidsmarkedet. Dette anses uansett som for fjernt og avledet i forhold til behandlingsskaden til å gi grunnlag for inntektstapserstatning.»

4. Flytting / pendling

HR-2022-1132-A (Amerika-dommen)

- Et barn var påført alvorlig hjerneskade under fødselen
- Familien flyttet til USA kort tid etter fødselen
- Spørsmål om erstatning for medisinske og sosialmedisinske utgifter
- Avsnitt 66: *«Riktignok er utgangspunktet at skadelidte – som en del av tapsbegrensningsplikten – selv må bære de økonomiske konsekvensene av ikke å utnytte det offentlige tjenestetilbudet. Men som jeg har påpekt, er dette et prinsipp som er utviklet for de typiske tilfellene hvor skadelidte bor i Norge. Jeg kan ikke se at prinsippet rekker så langt at skadelidte selv må bære de økonomiske konsekvensene av flytting til utlandet, når tilknytningen til et annet land er så sterk som i denne saken.»*
- Også her legges det stor vekt på skadelidtes integritet og individuelle situasjon.
 - Relevant moment om skadevolder har opptrådt grovt uaktsomt.
HR bemerket i avsnitt 64 at overlegens forsømmelse har blitt beskrevet som grov.

5. Utenlandske arbeidstakere

- Reiser noen særlige problemstillinger som kan behandles samlet
 - Flere utenlandske arbeidstakere i senere tid → oftere aktuelt i sakene
 - Er utenlandske arbeidstakere mer utsatt for yrkesskade? (Jobber i «ulykkesutsatte» bransjer/yrker? Vanskeligheter med opplæring pga språk? Annen holdning til sikkerhet hos arbeidsgiver og/eller arbeidstaker?)
 - Grense mot utmålings spørsmål i mange tilfeller

5. Utenlandske arbeidstakere

- Krever innretningsplikten at utenlandske arbeidstakere lærer seg norsk?
 - Språkkunnskap kan være avgjørende i arbeidslivet
 - Forutsetning for en del jobber (f.eks. skole/barnehage, helse/omsorg, kundebehandling) → manglende språkkunnskap kan begrense muligheten for ny jobb
 - Grense mot årsakssammenheng og sårbarhetsvernet
- Fortsatt opphold/arbeid i Norge eller i opprinnelig hjemland?
 - Grense mot utmålingsreglene, og mot flytting som omtalt tidligere, men kan reise andre problemstillinger enn flytting internt i Norge
 - Arbeidsmuligheter i Norge vs. hjemlandet?
 - Tilknytning, sml. HR-2022-1132-A (Amerikadommen)
 - LB-2014-179993 hvor en polsk skogsarbeider skadet foten i yrkesskade, og flyttet tilbake til Polen og (gjenopp)tok 100% arbeid på kontor i offentlig sektor. Avgjort på adekvans. Noe spesielt faktum om arbeidshistorikk og flyttetidspunkt.

6. Uttømme offentlige ytelser

Lovfestet plikt i § 3-1 (3)

«Ved erstatningsutmålingen gjøres fradrag for lønn under sykdom og liknende ytelser, trygdeytelser, ytelser fra pensjonsordning i arbeidsforhold eller yrke og for forsikringsytelser i den utstrekning den erstatningsansvarlige har betalt premien. Videre kan tas hensyn til forsikringsytelser som ikke går inn under foregående punktum, til annen vesentlig økonomisk støtte som skadelidte har fått eller kommer til å få som følge av skaden og til forholdene ellers.»

NOU 1992:6 pkt. 3.2.5 Nærmere om forholdet mellom trygd og erstatning.

«Norsk rett hviler følgelig på det grunnprinsipp at erstatningsreglene er subsidiære. Skadelidte kan ikke kreve noe av skadevolderen før han eller hun kan påvise et tap utover det folketrygden dekker.»

6. Uttømme offentlige ytelser

Relevante ytelser for inntektstapet

- Sykepenger
- Arbeidsavklaringspenger
- Uføretrygd
- Midlertidig/varig lønnstilkudd

6. Uttømme offentlige ytelser

- **Arbeidsavklaringspenger**

Ftrl § 11-23 sjettede ledd «Nær ved å komme i fullt arbeid»

- Adgang til å motta aap når skadelidte arbeider inntil 80 %
- Kun i inntil 12 måneder og kun i én periode
- Opptrappingen skal være en avtalt aktivitet

- **Midlertidig/varig lønnstilskudd – Tiltaksforskriften kap 9 og 10**

- Skadelidte mottar alminnelig lønn. Arbeidsgiver mottar tilskudd fra NAV. Avtale mellom skadelidte, arbeidsgiver og NAV
- Det er arbeidsgiver som søker om tilskuddet
- Tilskuddet skal kompensere for nedsatt produktivitet for personer med behov for ekstra pauser i arbeidstiden, mulighet for å hvilke i løpet av arbeidsdagen, reduserte krav til tempo i oppgaveløsningen, mv.
- Lønnstilskuddet skal ikke erstatte tapt inntekt på grunn av redusert arbeidstid eller fravær

6. Uttømme offentlige ytelser

Har skadelidte plikt til å klage på avslag fra trygden?

NOU 1994:20 pkt. 4.1.6.4.2 Hva kan kreves av skadelidte for å få brakt på det rene hva vedkommende har krav på av ytelser fra det offentlige?

«Det har vært diskutert hvor meget som må kunne kreves av skadelidte for å få brakt på det rene hva vedkommende har krav på fra det offentlige. Antakelig må det stilles som krav at skadelidte søker om å få sine utgifter eller for eksempel sitt pleiebehov dekket av kommunen og at eksisterende klagemuligheter benyttes ved et eventuelt avslag. Mer tvilsomt er det om det kan kreves at skadelidte går til søksmål mot kommunen for å få sine rettigheter fastslått.»

6. Uttømmme offentlige ytelser

Har skadelidte plikt til å klage på avslag?

- Konkret vurdering hvor det må skilles på avslagsgrunnene
 - Rimelig å pålegge plikt til å klage ved:
 - Åpenbare feil i vedtaket
 - Avslag på grunn av ikke tilstrekkelig opplyst sak (skadelidtes skyld)
 - Rettsvillfarelse
 - Avslag grunnet ikke etterlevd aktivitetsplan, manglende innlevering av meldekort, søkt for sent
- Feil veiledning fra NAV
- Gjelder avslaget en ytelse som skadelidte faktisk har søkt om eller andre rettigheter?
 - Yrskeskadefordel
 - Ung ufør
 - Feil fastsatt uføretidspunkt
 - Barnetillegg
 - Feil fastsatt trygdetid

Dekning av rimelige og nødvendige advokatutgifter for å få veiledning/klage i trygdesaken?

- Varierende praksis blant forsikringsselskapene

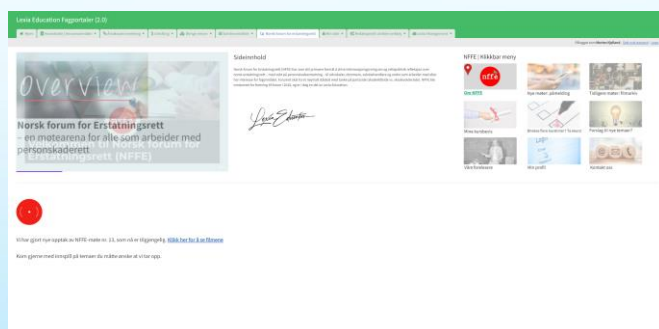

PROTECTOR
forsikring

45

Oppgradert nettside

Professor dr. juris Morten Kjelland

46

Lexia Education Fagportaler (2.0)

Hjem | Hovedsider | Ansvarsområder | Årsaksammenheng | Utstilling | Øvrige emner | Samloversaker | Norsk forum for erstatningsrett | Min side | Redaksjonelt utviklingsverktøy | Lexia Management

Filigranert som Morten Kjelland - 30/10/2024 - Lexia

Film- og lysbildearkiv | NFFE

Sideinnhold

På denne siden finner du oversikten over:

- Forklaringvideoer:** Filmene er tematisert etter underemner, slik at du enkelt kan benytte dem som oppgavesveik.
- E-kurs:** Flere av filmene inngår som en del av Lexia Educations e-kurs, med tilhørende kursmateriale og mulighet for kursbevis. Kursene har normalt tilhørende lydfiler, som kan lastes ned som PDF.

NFFE | Klikkbar meny

- Om NFFE
- Nye møter: påmelding
- Mine kursbevis
- Ønskes flere kurs timer? Ta eksurt!
- Våre forelesere
- Min profil
- Kontakt oss

NFFE-møte nr. 1 (2018) | Frister i personkadesaker

NFFE-møte nr. 2 (2018) | Sensittiseringsdommen i HR-2018-557-A - Senter for et inkluderende samfunn

NFFE-møte nr. 3 (2018) | Bruk av meningsfylte ledere + Pansjeringstap

NFFE-møte nr. 4 (2018) | Prosen skuldor/nervevaker + Gjeldsring i lys av HR-2018-123-A

NFFE-møte nr. 5 (2020) | Nye rettsprikas + Covid 19 problemstillinger

NFFE-møte nr. 6 (2020) | Bruk av utbredt i personkadesaker

NFFE-møte nr. 1 | Del 1 | Meide- og foreledesfrister i personkadesaker

Filmen er fra NFFE-møte nr. 1 (2018) | Frister i personkadesaker | Jørgen Svartebekk

[Les mer om kurset](#)

[Gå til podkastingstesten for kursbevis](#)

NFFE-møte nr. 1 | Del 2 | Varslingsplikten

Filmen er fra NFFE-møte nr. 1 (2018) | Frister i personkadesaker | Eivind W. Grande

[Les mer om kurset](#)

[Gå til podkastingstesten for kursbevis](#)

NFFE-møte nr. 1 | Del 3 | Meide- og foreledesfrister i personkadesaker

Filmen er fra NFFE-møte nr. 1 (2018) | Frister i personkadesaker | Einar I. Lohne

[Les mer om kurset](#)

[Gå til podkastingstesten for kursbevis](#)

47

portaler (2.0)

Ansvarsområder | Årsaksammenheng | Utstilling | Øvrige emner | Samloversaker | Norsk forum for erstatningsrett | Min side | Redaksjonelt utviklingsverktøy | Lexia Management

Filigranert som Morten Kjelland - 30/10/2024 - Lexia

Sideinnhold

Her finner du samlingen av de kursvideoene som gjelder for NFFE-kursene. Du kan trykke på det blå foranretningsglasset for å lese mer om selve kurset, samt laste ned kursbevis på nytt dersom du allerede har kvalifisert for det (det vil si bestått godkjenningstesten).

Om du skulle legge til samme kursbevis to (eller flere) ganger, kan du enkelt rydde i oversikten ved å bruke slette-knappen til å fjerne duplikatene.

NFFE | Klikkbar meny

- Om NFFE
- Nye møter: påmelding
- Tidligere møter: Filmarkiv
- Mine kursbevis
- Ønskes flere kurs timer? Ta eksurt!
- Forslag til nye temaer?
- Våre forelesere
- Min profil
- Kontakt oss

Kurs	Dato EF	Kursbeskrivelse	Lenke til siden for å laste ned kursbevis på nytt	Juridiske etterutdannings timer	Slett
NFFE-møte nr. 1 (2018) Frister i personkadesaker	19/10/2024	Lexia Education bekrefter at Morten Kjelland har fullført kurset.	Gå til siden for å laste ned kursbevis	2 timer	Slett
Tilskadesaker	10/06/2024	Lexia Education bekrefter at Morten Kjelland har fullført kurset.	Gå til siden for å laste ned kursbevis	2 timer	Slett
Erstatningsrett	10/06/2024	Lexia Education bekrefter at Morten Kjelland har fullført kurset.	Gå til siden for å laste ned kursbevis	2 timer	Slett
NFFE-møte nr. 1 (2018) Frister i personkadesaker	10/06/2024	Lexia Education bekrefter at Morten Kjelland har fullført kurset.	Gå til siden for å laste ned kursbevis	2 timer	Slett
Sentrale ansvarsgrunnlag - med en introduksjon til personkadesaker	27/12/2023	Lexia Education bekrefter at Morten Kjelland har fullført kurset.	Gå til siden for å laste ned kursbevis	5 timer	Slett
Sentrale ansvarsgrunnlag - med en introduksjon til personkadesaker	27/12/2023	Lexia Education bekrefter at Morten Kjelland har fullført kurset.	Gå til siden for å laste ned kursbevis	5 timer	Slett
Grunnkurs i vilkårsrett	23/02/2023	Lexia Education bekrefter at Morten Kjelland har fullført kurset.	Gå til siden for å laste ned kursbevis	3 timer	Slett

48

Lexia Education Fagportaler (2.0)

Hjem Hovedsider | Ansvarssider | Årsaksammenheng | Utmåling | Øvrige emner | Samloversaker | Norsk forum for erstatningsrett | Min side | Redaksjonelt utvalgteverktøy | Lexia Management

Denne siden vil innen mandag 28. oktober inneholde kursveitester for alle tidligere NFFE-møter.

Kursbevis-tester | NFFE

Sideinnhold

På denne siden finner du oversikten over de ulike multiple choice-testene. Ved å besvare dem med minst 70 % riktig svar, vil du få kursbevis som dokumenterer at du har deltatt på kurset. Denne siden er for de deltakerne som ikke fulgt kurset live, de vil allerede ha fått tilsendt kursbevis.

- For advokater: Last kursbeviset opp på din egen side i Advokatforening, slik at alt er samlet der med tanke på å få godkjente etterutdannings timer.
- For alle: Lexia Education holder orden på alle dine kursbevis som du har fått fra oss, og de finner du samlet under [Mine kursbevis](#).

NFFE | Klikkbar meny

- Om NFFE
- Nye møter: påmelding
- Mine kursbevis
- Ønskes flere kurs timer? Ta ekskurs!
- Våre forelesere
- Min profil
- Kontakt

NFFE-kurs

Kurstittel: Velg

Filterbehold

Søk

Viser 2-13 av 13

Kurstittel	Trinn 1: Se kurset	Trinn 2: Ta godkjenningstesten	Juridiske etterutdannings timer
NFFE-møte nr. 1 (2018) Frister i personskadesaker	Gå til siden med kursfilmenne i spon i ny fane!	Gå til godkjenningstesten	2 timer
NFFE-møte nr. 2 (2018) Senlitteringsdommen i HR-2018-037-A • Smarte fra et sakkyndigsperspektiv	Gå til siden med kursfilmenne i spon i ny fane!	Gå til godkjenningstesten	2 timer
NFFE-møte nr. 3 (2019) Bruk av nevropsykologisk tester • Pensjonstap	Gå til siden med kursfilmenne i spon i ny fane!	Gå til godkjenningstesten	2 timer
NFFE-møte nr. 4 (2019) Frosen skulder/nervekader • Gjendøping i lys av HR-2019-1153-A	Gå til siden med kursfilmenne i spon i ny fane!	Gå til godkjenningstesten	2 timer

49

Lexia Education Fagportaler (2.0)

Hjem Hovedsider | Ansvarssider | Årsaksammenheng | Utmåling | Øvrige emner | Samloversaker | Norsk forum for erstatningsrett | Min side | Redaksjonelt utvalgteverktøy | Lexia Management

NFFE | Forslag til nye møte-temaer

Sideinnhold

Norsk forum for Erstatningsrett (NFFE) ønsker å lage praktisk rettede kurs innen emner som angår alle eller de fleste som arbeider med personskadesrett. Vi vil gjerne ha innspill fra deg, slik at vi kan utvikle vår kursportaler i samspill med det våre medlemmer ønsker. Har du forslag til forbedringer av portalen eller NFFE-medlemsiden, mottar vi gjerne også det.

NFFE | Klikkbar meny

- Om NFFE
- Nye møter: påmelding
- Mine kursbevis
- Ønskes flere kurs timer? Ta ekskurs!
- Våre forelesere
- Min profil

Skjema for innsending av forslag

Kategori:

Forslag til forelesningstema

Forslag til portalforbedringer

Beskrivelse av forslaget

Send min forslaget

50

51

52